

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego

w Szkole Podstawowej nr 2 im. Mikołaja Kopernika

w Pruszczu Gdańskim.

rok szkolny 2017/2018

Opracowała: Agnieszka Kustosz – szkolny doradca zawodowy

Danuta Kochman – psycholog szkolny

Wstęp

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) jest skierowany do uczniów, ich rodziców i nauczycieli. Stanowi integralną część programu wychowawczego szkoły. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego pomaga uczniom w samopoznaniu własnych predyspozycji zawodowych (osobowości, potrzeb, uzdolnień, zainteresowań, możliwości), w przygotowaniu do wejścia na rynek pracy i w złagodzeniu startu zawodowego. Uczeń ma możliwość dostępu do usług doradczych, w celu wspólnego rozwiązania problemów edukacyjno-zawodowych, ponieważ środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej nr 2 obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia ponadpodstawowego/ponadgimnazjalnego. System określa rolę, zadania i metody oraz formy pracy zawodoznawczej nauczycieli w ramach rocznego planu działania i jest włączony do statutu szkoły. Przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia ponadpodstawowego/ponadgimnazjalnego jest jednym z najważniejszych celów wychowawczych szkoły. Aktualny rynek pracy stawia coraz wyższe wymagania młodzieży w zatrudnieniu. I dlatego realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ) jest tak istotna we właściwym przygotowaniu uczniów do racjonalnych decyzji edukacyjno-zawodowych.

PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO:

DORADCA ZAWODOWY - osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej.¹

DORADZTWO ZAWODOWE - świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.²

INFORMACJA ZAWODOWA - zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji.³

INFORMACJA EDUKACYJNA - zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem i nabywaniem kwalifikacji.
(oprac. G. Sołtyśńska)

ORIENTACJA ZAWODOWA - działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły.⁴

PORADNICTWO ZAWODOWE - długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.⁵

1 Klasyfikacja Zawodów i Specjalności. Tom V, Zeszyt 2, Cz. II. Warszawa: Wyd. MPiPS, 1995, s. 497

2 K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji, „Problem Poradnictwa Psychologiczno – Pedagogicznego”, 1999, nr 2/11, s. 29

3 K. Lelińska: Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych. Warszawa: WSiP. 1985, s. 35

4 K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji, „Problemy Poradnictwa Psychologiczno – Pedagogicznego”, 1999, nr 2/11, s. 29

⁵ *Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy*. Maszynopis, Wyd. KUP, 1996, s. 4

1. PODSTAWY PRAWNE:

Obowiązujące ustawy – zapisy ustawowe dotyczące doradztwa zawodowego:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. nr 256 poz.2572zpóźn.zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r.- Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 r. poz.59,60),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017r. w sprawie ramowych planów nauczania dla szkół publicznych(Dz.U.2017 r.poz.703)) m.in. w Ramowym planie nauczania został określony minimalny wymiar godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego(szkoła podstawowa: klasa VII – 10 godz. W ciągu roku, klasa VIII – 10 godz. W ciągu roku, liceum ogólnokształcące, technikum, branżowa szkoła I stopnia: minimum 10 godz. w całym cyklu nauczania),

2.ZAŁOŻENIA ZWIĄZANE ZREALIZACJĄWEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO:

- ✓ Wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym – jest procesem rozwojowym stanowiącym sekwencje decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia.
- ✓ Na wybór zawodu wpływają: predyspozycje osobowościowe jednostki, (zainteresowania, zdolności), posiadana przez nią wiedza i umiejętności i doświadczenia, wyznawane wartości i normy, wykształcenie, wychowanie i wpływy środowiska, czynniki emocjonalne, aktywność własna jednostki (jej wizja kariery)- Środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów w gimnazjum, szkole podstawowej.
- ✓ Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczenia z dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu.
- ✓ WSDZ obejmuje indywidualną i grupowa prace z uczniami, ich rodzicami, nauczycielami (Radą Pedagogiczną), środowiskiem i samorządem lokalnym(m.in. Instytucjami rynku pracy, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, strukturami OHP).
- ✓ Wspieranie nauczycieli w planowaniu i realizacji WSDZ oraz w planowaniu lekcji przedmiotowych i zajęć związanych z wyborem ścieżki edukacyjno – zawodowej przez uczniów.

- ✓ Działania w ramach WSDZ nie mogą mieć charakteru doraźnego, sporadycznego, niezaplanowanego – muszą mieć charakter zaplanowanych, systematycznych i profesjonalnych działań.

3. CELE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO:

Cele ogólne:

Celem doradztwa edukacyjno zawodowego jest przygotowanie uczniów do świadomego planowania edukacyjno – zawodowego przy uwzględnieniu znajomości własnych zasobów oraz informacji o systemie oświaty i rynku pracy.

- ✓ Udzielanie informacji na temat dostępnych ścieżek edukacyjno – zawodowych w kraju i za granicą.
- ✓ Wspieranie nauczycieli w włączaniu treści doradczych na prowadzonych lekcjach przedmiotowych, prowadzeniu zajęć związanych z wyborem przez młodzież drogi edukacyjno zawodowej.
- ✓ Prowadzenie warsztatów doradztwa zawodowego.
- ✓ Prowadzenie spotkań z rodzicami na temat zagadnień związanych z rozmową rodzica z dzieckiem o jego przyszłości edukacyjno – zawodowej.
- ✓ Informowanie rodziców o ofertach szkół ponadpodstawowych itd.

Cele szczegółowe:

- ✓ Przygotowanie uczniów do świadomego i umiejętnego planowania kariery zawodowej, do podjęcia trafnej decyzji edukacyjnej i zawodowej.
- ✓ Wyzwalanie aktywności uczniów w kierunku samopoznania i samooceny.
- ✓ Modyfikacja samooceny w przypadku, gdy odbiega ona od realnych możliwości.
- ✓ Kształtowanie umiejętności analizowania swoich cech osobowości, stanu zdrowia w aspekcie wyboru zawodu.
- ✓ Dostarczanie informacji o zawodach, kwalifikacjach, wymaganiach rynku pracy.
- ✓ Dostarczanie informacji o strukturze szkolnictwa ponadpodstawowego/ ponadgimnazjalnego, wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia.
- ✓ Zapoznanie uczniów z kryteriami przyjęć do szkół.
- ✓ Kształtowanie umiejętności pracy w zespole, komunikatywności, zaangażowania.
- ✓ Kształtowanie szacunku do pracy.

- ✓ Przekazanie informacji na temat umiejętności efektywnego uczenia się, rozwijania zainteresowań, talentów, pasji.
- ✓ Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji.
- ✓ Budowanie w uczniach pozytywnych postaw wobec kształcenia zawodowego.

4. ADRESACI DZIAŁAŃ DORADCZYCH:

Adresatami działań podejmowanych w Szkole Podstawowej nr 2 z zakresu doradztwa zawodowego są przede wszystkim uczniowie, którzy już od początku swojej edukacji powinni wiedzieć, że wybór zawodu to złożony proces, który wynika z wielu doświadczeń a także wrodzonych predyspozycji i zdolności, jak również i decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia.

Działania doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika nr 2 w Pruszczu Gdańskim są kierowane również do rodziców uczniów, którzy powinni wspierać swoje dzieci w wyborze ścieżki kształcenia oraz pomóc w rozpoznaniu, pielęgnowaniu ich zainteresowań i zdolności.

Na nauczycielach przedmiotów, wychowawcach, pedagogu i psychologa szkolnym spoczywa podobne zadanie. To oni pokazują uczniom otaczający ich świat. Uwrażliwiają na ich własne predyspozycje i talenty. Wspomagają w rozpoznaniu i rozwijaniu na poszczególnych zajęciach zarówno dodatkowych jak i obowiązkowych.

5. CZAS, MIEJSCE, OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ WEWNATRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO:

Opracowany Wewnątrzszkolny System Doradztwa zawodowego realizowany jest w szkole Podstawowej nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Pruszczu Gdańskim. Sposób realizacji zadań w ramach WSDZ – ciągły i planowy. Wspólnie planowanie działań na poszczególnych etapach kształcenia pozwala na rozdzielenie poszczególnych zadań adekwatnych do posiadanej wiedzy, doświadczeń i kompetencji w obszarze wychowania, przedsiębiorczości, doradztwa i orientacji zawodowej.

Za realizację WSDZ odpowiada:

- ✓ Dyrektor szkoły mgr Urszula Niklas
- ✓ Szkolny doradca zawodowy mgr Agnieszka Kustos

Osoby współuczestniczące:

- ✓ Wychowawcy klas,
- ✓ Nauczyciele przedmiotowi, informatyki oraz biblioteki szkolnej,
- ✓ Pedagog , psycholog szkolny.
- ✓ Instytucje zajmujące się kształtowaniem kariery zawodowej m.in.: PPP, Młodzieżowe Centrum Kariery w Pruszczu Gdańskim itd.

6. TREŚCI PROGRAMOWE WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI:

Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w szkole w ciągu całego roku szkolnego w ramach zajęć lekcyjnych, wychowawczych, spotkań tematycznych, gazetek tematycznych, wycieczek np. studyjnych do zakładów pracy, spotkań z przedstawicielami zawodów, konkursów przedmiotowych.

Warsztaty zajęć**I****Klasy 7 Szkoły Podstawowej****POZNANIE SIEBIE uczniów:**

- Rozpoznaje swoje zasoby(zainteresowania, zdolności, umiejętności, predyspozycje zawodowe, mocne i słabe strony, jakie czynniki należy brać pod uwagę przy wyborze przyszłego zawodu i szkoły).
- Hierarchizuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy.
- Określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.

ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY uczniów:

- Wyszukuje informacje na temat zawodów i charakteryzuje wybrane zawody.
- Zna drogi zdobywania wybranych zawodów.
- Uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka.
- Porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy.

RYNEK EDUKACYJNY uczniów:

- Charakteryzuje strukturę systemu edukacji.
- Analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia.

PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU uczniów:

- Określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na podstawie własnych zasobów.
- Planuje ścieżkę kariery biorąc pod uwagę konsekwencje podjętego wyboru.
- Identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery.

Tematyka warsztatów:

1. Czym jest doradztwo zawodowe.
2. Predyspozycje zawodowe.
3. Kim jestem?
4. Czym się interesuję?
5. Moje mocne i słabe strony.
6. Jak radzić sobie ze stresem?
7. Umiejętności a zawód.
8. Świat zawodów.
9. Zawody w moim najbliższym otoczeniu.
10. Moja przyszłość edukacyjno zawodowa.

Metody pracy:

- burza mózgów,
- ankieta,
- kwestionariusz,
- ćwiczenia grupowe,
- test samooceny,
- studium przypadku,
- pogadanka,
- kolaż,
- plakat,
- dyskusja,
- wizytówka,
- indywidualna,
- kalambury,

- praca w grupach,
- filmy,
- prezentacje multimedialne.

II

Klasy II, III Gimnazjum – PORADNICTWO INDYWIDUALNE.

Główny cel poradnictwa indywidualnego:

- ✓ **Pomoc uczniowi w przyswojeniu sobie wiedzy o świecie pracy i edukacji, pomoc w rozwijaniu postaw i umiejętności i skutecznego radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych i zawodowych, a także umiejętności komunikowania się z innymi.**

Klasa II – zbieranie informacji o zawodach:

- Informacje o świecie zawodów (wymagania, kwalifikacje, charakterystyka, możliwości kształcenia).
- Charakterystyka rynku pracy, zawody przyszłości.
- Planowanie ścieżki kariery zawodowej. Preferencje zawodowe.
- Praca i kształcenie w Unii Europejskiej.

Klasa III – Podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych - zbieranie informacji o ścieżkach edukacyjnych i o rynku pracy.

- Charakterystyka poszczególnych typów szkół.
- Zasady obliczania punktów rekrutacyjnych.
- Harmonogram rekrutacji.
- Konfrontacja samooceny z wymaganiami szkół i zawodów.
- Ostateczny wybór szkoły.

Metody pracy:

- rozmowa,
- obserwacja,
- metody testowe np. kwestionariusz zainteresowań,
- wywiad.

7. METODY I FORMY PRACY DORADCZEJ:

- ✓ Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych przez szkolnego doradcę zawodowego, prowadzenie tablicy informacyjnej na temat doradztwa zawodowego.

- ✓ Osobom zainteresowanym (młodzieży, nauczycielom, rodzicom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na temat szkół, rynku pracy).
- ✓ Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, wspierających uczniów w świadomym planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej.
- ✓ Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom klas gimnazjalnych.
- ✓ Kierowanie w trudnych sprawach do odpowiednich specjalistów np. doradców zawodowych w poradniach psychologiczno – pedagogicznych.
- ✓ Kierowanie do instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu zawodowym.
- ✓ Organizowanie spotkań m.in. z pracodawcami, doradcami zawodowymi.
- ✓ Diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje np. analiza potrzeb doradczych.
- ✓ Współpraca z nauczycielami w celu tworzenia bazy informacji o zawodach np. nauczycielem informatyki i biblioteką szkolną.
- ✓ Współpraca z nauczycielami przedmiotów w celu zapewnienia ciągłości działań WSDZ.

8. SPOSOBY REALIZACJI DZIAŁAŃ DORADCZYCH:

Działania doradcze, w ramach WSDZ, realizowane są w ramach:

- ✓ Lekcji wychowawczych
- ✓ Lekcji przedmiotowych
- ✓ Zastępstw na lekcjach przedmiotowych
- ✓ Zajęć pozalekcyjnych
- ✓ Wycieczek
- ✓ Indywidualnych porad

9. WSPÓŁPRACA:

Współpraca z rodzicami:

- ✓ Prezentacja założeń pracy informacyjno – doradczej szkoły na rzecz uczniów.
- ✓ Włączanie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań z zakresu poradnictwa zawodowego, przykłady różnych karier.
- ✓ Uświadamianie rodzicom jaki mają wpływ na decyzje edukacyjno – zawodową swoich dzieci – rodzic- pierwszy doradca zawodowy swojego dziecka.

- ✓ Diagnozowanie potrzeb rodziców służących efektywnej współpracy z rodzicami w zakresie doradztwa zawodowego.
- ✓ Udostępnianie informacji i materiałów do pracy z uczniem.

Współpraca z Nauczycielami:

- ✓ Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą.
- ✓ Tworzenie i zapewnienie ciągłości działań Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa zgodnie ze statutem szkoły.
- ✓ Realizacja działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika.

Współpraca ze środowiskiem i instytucjami, zajmującymi się doradztwem edukacyjno – zawodowym:

- ✓ Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Pruszczu Gdańskim.
- ✓ Gdański Urząd Pracy.
- ✓ Szkoły ponadgimnazjalne/ponadpodstawowe na terenie gminy Pruszcz Gdański.
- ✓ Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- ✓ Centrum Rozwoju Talentów w Gdańsku.
- ✓ Młodzieżowe Centra Kariery - Ochotnicze Hufce Pracy w Pruszczu Gdańskim.
- ✓ Szkoły – dni otwarte.
- ✓ Targi edukacji.

10. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI ZADAŃ WSDZ:

Uczeń:

- ✓ Zna pojęcia związane z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych.
- ✓ Rozpoznaje swoje zasoby własne m.in.: mocne, słabe strony, zdolności, zainteresowania, umiejętności.
- ✓ Potrafi dokonać adekwatnej samooceny.
- ✓ Rozumie zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu.
- ✓ Zna umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.
- ✓ Skutecznie współpracuje z kolegami w zespole.
- ✓ Rozwiązuje konflikty pojawiające się podczas pracy w grupie.
- ✓ Potrafi rozwijać swoje zainteresowania.
- ✓ Potrafi analizować źródła informacji edukacyjno zawodowej.
- ✓ Uczeń nabywa wiedzy i umiejętności w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej.

- ✓ Potrafi sporządzić dokumenty aplikacyjne (CV, list motywacyjny).

Rodzice/ nauczyciele:

- ✓ Uzyskują pomoc i wsparcie w zakresie wiedzy zawodowej.
- ✓ Uzyskują rzetelną informację o rynku pracy, możliwościach dalszego kształcenia młodzieży.
- ✓ Uzyskanie indywidualnych porad zawodowych/ rodzic.

11. EWALUACJA DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W SZKOLE:

Ewaluacja działań realizowanych w szkole w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego obejmuje:

- ✓ Informacje uzyskiwane od absolwentów na temat np. dalszej ścieżki edukacji.
- ✓ Obserwacja własna zajęć grupowych /ankieta ewaluacyjna/
- ✓ Sprawozdanie z realizacji WSDZ w Szkole Podstawowej nr 2 w Pruszczu Gdańskim.